

Wrap around onderwijs

Wrap around onderwijs

Vijf jaar School2Care

Met de bijzondere combinatie van onderwijs en zorg laat School2Care zien dat het mogelijk is jongeren die zijn vastgelopen weer een nieuw perspectief te bieden.

De meeste leerlingen hebben daar bij binnenkomst weinig fiducia in. Zij hebben hun vertrouwen in de ander en in zichzelf door veel negatieve ervaringen grotendeels verloren. School2Care houdt deze jonge mensen stevig vast door in ze te geloven, in ze te investeren en ze te begeleiden op het dubbele spoor van leren en leven.

School2Care bestaat vijf jaar en het programma staat stevig. De methodiek is klaar om overgedragen te worden naar een andere instelling of school. Trainers van School2Care begeleiden bij de implementatie.

Dank aan alle leerlingen en coaches voor hun openhartige verhalen. Bij School2Care werken dertien coaches, vijf van hen zijn geïnterviewd, maar hun verhalen zijn ook de verhalen van de andere coaches.

Inhoud

Voorwoord [5](#)

Emanuel [6](#)

Robin [7](#)

Inleiding [8](#)

Isaih [10](#)

Wafae [11](#)

Wrap around onderwijs [12](#)

Mike [18](#)

Issrae [19](#)

Tristan [20](#)

Verhaal coaches [22](#)

Ashley [30](#)

Angelo [31](#)

Abderazak [32](#)

Colofon [35](#)

Voorwoord

Met de bijzondere combinatie van onderwijs en zorg laat School2Care zien dat het mogelijk is jongeren die zijn vastgelopen weer een nieuw perspectief te bieden. De meeste leerlingen hebben daar bij binnenkomst weinig fiducia in; zij hebben hun vertrouwen in de ander en in zichzelf door veel negatieve ervaringen grotendeels verloren. School2Care houdt deze jonge mensen stevig vast door in ze te geloven, in ze te investeren en ze te begeleiden op het dubbele spoor van leren en leven.

Naar school van acht tot acht in een duidelijke structuur, dat is een pittige opgave voor jongeren die meer vrijheid gewend zijn. Maar hier gaat het over zoveel meer dan onderwijs alleen en daar is veel tijd én veel structuur voor nodig. Centraal staat de relatie tussen de leerling en zijn persoonlijke coach. Stap voor stap bouwen zij met elkaar de wonderbaarlijke vertrouwensband op die zo broodnodig is voor elk van deze jongeren – en zo kenmerkend voor School2Care. Zo kan elke leerling rekenen op de aandacht, het respect en de affectie die hij nodig heeft om beter in balans te komen en zich verder te ontwikkelen, op school, thuis en in zijn sociale omgeving. Samen met zijn coach investeert de jongere in zijn toekomst en doordat hij zich gezien, gerespecteerd en serieus genomen weet, kan hij voor zijn eigen leven steeds meer zelf de verantwoordelijkheid nemen. Daarmee leggen school en leerling samen het fundament voor betere kansen op een passende schoolopleiding en een fijne toekomst.

Frits Otto

Directeur Samenwerkingsverband Vo Amsterdam/Diemen

Emanuel

16 jaar. Elf maanden bij School2Care | Coach: Aziz

Wat was het eerste dat je dacht toen je op School2Care kwam? 'Het is net een gevangenis!'

Hoezo? 'Door die tijden, man! Van acht tot acht! Ik hield het vol tot december. Daarna kwam ik wel, maar niet zo vaak. En daarna was ik het zat. Ik ben opgepakt voor straatroof. En daarna dacht ik: "Als ik hier weg wil, moet ik gewoon naar school".'

Wat vind je leuk aan School2Care? 'De kinderen en hoe we les krijgen. Beetje humor erbij. Deze meesters en juffen nemen echt de tijd voor je. Ze leggen dingen heel goed uit.'

Hoe is jouw band met Aziz? 'Toen ik hier kwam had ik eerst Bouke, want Aziz was op vakantie. Naar Azië ofzo. Bouke heb ik toen goed leren kennen. Ik was al gehecht aan hem. Toen Aziz terug kwam was ik net een tijdje niet naar school geweest. Een van de eerste keren dat ik hem zag stuurde hij me uit de klas.'

Waarom? 'Iemand was zijn pet kwijt, maar ik had hem niet.'

Was je toen boos op hem? 'Eerst wel. Ik praatte drie dagen niet met hem. Maar ik kan nooit lang boos blijven. Nu zijn we echt beste vrienden ofzo. Ik spreek hem elke dag. Als er iets is zeg ik: "Aziz, ik moet met je praten" en dan praten we. Hij ziet het ook gelijk als er iets niet klopt. Dan roept hij me en gaan we praten en een beetje lachen en dan leg ik het uit.'

Wat zijn de leukste momenten met Aziz? 'Als we FIFA spelen. Hij wint vaak. En hij heeft van die opmerkingen. En we hebben veel lol bij gym.'

Wat is het grootste verschil tussen Aziz en de leraren van de school waar je eerst op zat? 'Met hen sprak ik niet vaak. Zij waren echt juffrouws. Zij dachten niet hetzelfde als mij. En wij werkten met MacBooks en Ipads en zo en dat steeg naar mijn hoofd. Eerst haalde ik best goede cijfers. Maar later werd mijn gedrag echt erg. Dat kunnen ze me echt niet vergeven.'

Hoe heb je dat gedrag veranderd? 'Ik zag aan mijn moeder dat ze het totaal niet leuk vond. En ik heb een broertje en ik wil niet dat hij hetzelfde doet als mij. Ik zeg tegen hem dat hij gewoon naar school moet gaan. Aziz heeft me met best veel dingen geholpen. Hij zet me gewoon aan het denken, weet je. Een tijd wilde ik niet naar school, maar naar huis. Dan gingen we samen een rondje lopen buiten voor ik naar huis ging. Nu gaat het wel beter.'

Heb je het met Aziz over andere dingen dan met je moeder? 'Met hem heb ik het ook wel over meisjes. Mijn moeder zegt dan: "Je bent te jong. Die denkt gelijk allemaal dingen."

En heb je het met Aziz over andere dingen dan met Bouke? 'Nee, zij zijn wel hetzelfde. Ze zijn allebei grappig en ze begrijpen me. Alleen Bouke versla ik wel met FIFA.'

Hoe denk je dat Aziz jou ziet? 'Als een jongen met een grote mond maar wel met een hartje.' ■

Robin

16 jaar. Anderhalf jaar bij School2Care | Coach: Esme

Wat was je eerste indruk van School2Care? 'Toen ik anderhalf jaar geleden bij

School2Care binnenkwam ging het echt slecht. Ik was weggelopen van huis, tien kilo afgevallen omdat ik niet at en ik deed gewoon lekker waar ik zin in had.

Als ik Esme niet had gehad had ik nu vastgezetten of ergens in een gesloten inrichting.'

Hadden jullie gelijk een klik? 'Nee zeker niet! Ik was best wel koppig in het begin en

ik vond dat ik geen hulp nodig had. Ik dacht, dit is gewoon hoe ik me voel en dat is normaal. Later wist ik pas dat ik toen zwaar depressief was. Pas na twee maanden ging het beter tussen ons. In een gesprek begon ze te schreeuwen en op mijn gevoel te spelen. Van: "Je wilt toch niet vastzitten!" Dat soort dingen.'

Zegt Esme andere dingen dan je moeder? 'Met Esme bespreek ik meer dan met mijn

moeder. Mijn moeder blijft hangen in het verleden, die is bang dat alles weer van voren af aan begint. Esme die kan zich in mij verplaatsen. Als er iets is kan ik haar appen en dan vertel ik wat me dwars zit. Ik kan niet goed tegen veel prikkels. Vooral 's ochtends, ik werd heel vaak huilend wakker. En aan het eind van de dag heb ik het ook. Van Esme heb ik geleerd hoe ik rustig kan blijven en dat ik er over moet praten. Dan wordt het vanzelf iets beter.'

Als je iets aan Esme of School2Care zou mogen veranderen, wat zou dat dan zijn?

'Aan Esme zou ik niets willen veranderen. Hoe zij nu is, is echt prima. Aan School2Care zou ik de tijden willen veranderen. Die zijn veels te lang. Dat vond ik in het begin echt vervelend, ik houd van buiten zijn. Als ik om half acht klaar was, moest ik eerst mijn spullen thuis leggen en dan kon ik nog maar heel kort op straat zijn.'

Hoe ben je zelf veranderd de afgelopen anderhalf jaar? 'Ik zie mijn vrienden van

vroeger nog wel, maar ik denk wel beter na voordat ik dingen doe. Eerst deed ik alles wat niet mocht, dingen vernielen en zo. Dat doe ik niet meer. Mijn vrienden zeggen dat ik saaier ben geworden. Dat zie ik als een compliment, want ik weet uit wat voor kut-tijd ik hiervoor kwam.'

Hoe denk je dat Esme jou ziet? 'Ik denk dat Esme mij ziet als een bikkel. Als iemand die

doorzet.'

Waarvoor zou je haar willen bedanken? 'Voor alles wat ze voor me heeft gedaan.

Zonder Esme was ik drie keer uit huis geplaatst geweest. Door haar heb ik echt het licht gezien en ben ik beter mijn best gaan doen. Volgend jaar ga ik een horeca opleiding doen. Als ik mijn diploma ophaal, ga ik huilen.' ■

Inleiding

School2Care bestaat vijf jaar.¹ Dit bijzondere concept is in de praktijk ontstaan: opgezet en ontwikkeld door een team van professionals.

Een team dat dat zeer betrokken is bij jongeren en wil dat jongeren in hun eigen omgeving, met hun eigen familie en vrienden, geholpen kunnen worden. Vanuit onderwijs en hulpverleningsexpertise is een school ontstaan die jongeren die overal dreigen uit te vallen, weer weet te verbinden en hen helpt om weer perspectief te vinden.

Nu, in 2016, kunnen we zeggen dat het programma stevig staat.

We hebben de afgelopen vijf jaar een enorme hoeveelheid kennis en ervaring opgedaan met het diepgaand combineren van onderwijs en intensieve zorg. Het team van School2Care heeft op basis van praktijkervaringen verdieping en verbetering in de methodiek aangebracht. Eind 2015 is de werkwijze beschreven in een methodiekhandleiding. Ongeveer tegelijkertijd ontstond de wens om goed onderzoek te doen naar de aanpak en de resultaten van School2Care, om zo meer te leren over wat werkt voor deze doelgroep en om de aanpak te blijven ontwikkelen. Per januari 2016 heeft het Netwerk Effectieve Jeugdzorg Amsterdam (NEJA), gefinancierd door de gemeente Amsterdam, een subsidie toegekend voor wetenschappelijk onderzoek naar School2Care. Dit onderzoek richt zich op de doelgroep, aanpak en effectiviteit van de aanpak.

Inmiddels zijn we in staat en hebben ook besloten om het concept en de methodiek over te dragen aan andere scholen of instellingen die een School2Care willen opzetten.

Wanneer een aanbieder School2Care gaat uitvoeren, is het belangrijk om de kern, de essentiële bestanddelen en de specifieke kwaliteit van School2Care duurzaam te waarborgen. Daarom is veel aandacht nodig voor hoe de methodiek van School2Care het beste geïmplementeerd kan worden en welke randvoorwaarden hierbij noodzakelijk zijn. De kernelementen van de methodiek moeten leidend zijn, tegelijkertijd gaat het bij implementatie niet om een kant-en-klaar plan van aanpak. Samen met de aanbieder die School2Care wil gaan uitvoeren, maken we een implementatieplan en sluiten daarin zoveel mogelijk aan op wat er al is.

Om ons vijfjarig bestaan en het ‘uitvliegen’ van het School2Care concept te markeren, vinden we het zinvol en leuk om een boekje uit te brengen. Een boekje waarin de essentie van School2Care tot uitdrukking komt. Als dragend thema hebben we gekozen voor de relatie tussen leerlingen en coaches, omdat dit de kern van het werk omvat. Het is de relatie tussen coaches en leerlingen die maakt dat de leerlingen kunnen profiteren van het programma dat School2Care biedt. En ook omdat het prettig is om over deze relatie te lezen. Het zijn open, humoristische en soms confronterende verhalen van de leerlingen en hun coach. Alle betrokkenen hebben er graag aan meegewerkt, in woorden en beelden zijn de portretten opgetekend. We hopen dat door het lezen van de verhalen mensen geraakt worden, dat zij geïnspireerd raken om in het onderwijs en de zorg ook met zoveel liefde en aandacht voor en met jongeren te werken, opdat deze jongeren werkelijk in hun kracht komen.

Tot slot: er komen veel mensen bij School2Care, voor overleg, voor een interview of om te kijken hoe de school eruit ziet. De leerlingen en coaches nemen regelmatig de tijd om hen gastvrij te ontvangen, te woord te staan en te vertellen over de school. Ik wil hen hierbij bedanken voor de aandacht en openheid waarmee ze School2Care voor het voetlicht brengen.

Janet Schut

locatiedirecteur School2Care Amsterdam

¹ Eind 2010 besloten vier bestuurders hun handen ineen te slaan en een vernieuwend concept te bedenken om jongeren die helemaal vastgelopen zijn te helpen. Dat werd School2Care. Deze bestuurders waren: Mariëtte Verhoef (Spirit) Ella Kalsbeek (Altra), Ruth Kervezee (Esprit Scholengemeenschap) en Frits Otto (samenwerkingsverband Amsterdam). In het voorjaar van 2011 ging School2Care daadwerkelijk van start.

Isaih

17 jaar. Drie maanden weg bij School2Care.

'Heel lang daar gezeten – zeker twee jaartjes' | Coach: Farah

Weet je nog hoe je je voelde toen je voor het eerst op School2Care was? 'Best wel bang.

Iedereen zegt, School2Care is je laatste kans. Ik wist niet wat ik moest verwachten.'

Wat bedoelden zij dan met laatste kans? 'Dat als er nog iets zou gebeuren, dat ze je van school kicken of uit huis plaatsen en dat zou mij ook niet helpen. Mij niet. Andere kinderen misschien wel.'

Kun je je nog iets van het eerste gesprek met Farah herinneren? 'Mm. We maakten heel veel afspraken. Qua dingen die ik zou doen en doelen die ik zou behalen. Op tijd komen bijvoorbeeld. Maar ik spijbelde. Niet blowen. Maar er zat een coffeeshop precies achter de school.'

Lekker dan. 'Ja, dat is echt lastig. Iedereen die rookte, ging sowieso blowen. Er zijn zo vaak kinderen gepakt dat nu bijna niemand naar buiten mag. Ze hebben een apart pleintje om te roken.'

En toch heb je je diploma gehaald! 'Ja! Ik dacht eerst dat het allemaal slecht zou gaan. Ik had een paar opdrachten van school uit een boek niet gemaakt. Toen ik thuis was zei Farah: Je moet gewoon komen om je examen te halen. Maar ik had geen zin om helemaal naar school te gaan, helemaal heen, helemaal terug, als ik wist dat ik het toch niet kon halen. Dus ik was al aan het blowen in mijn box.'

Wat is een box? 'Zo'n ding dat iedereen onder zijn huis heeft. Voor spullen. Een opslagruimte. Daar was ik aan het rappen en toen hoorde mijn familysupporter dat toevallig. En toen moest ik toch nog gaan. En heb ik het gehaald.'

Wat is het verschil tussen een family supporter en je coach Farah? 'Een family supporter helpt ook mijn familie. Die praat ook met mijn moeder en mijn broertje. Die gaat echt diep erin. Farah ook wel, maar die regelt ook dingen voor stage, werk, school. Zij is echt van school. Maar we hadden elke maandag een gesprek met z'n drieën.'

Spreek je Farah nu nog wel eens? 'Ze appt me elke ochtend of ik echt wakker ben. Ze ziet wel dat ik nog steeds een beetje steun nodig heb. Ik ging nooit de tijd inschatten. Mijn family supporter appt me ook elke ochtend trouwens. Voor de zeker-zeker-zekerheid!'

Kan je ook zonder de Appjes op tijd komen denk je? 'Ik denk het wel, ik open ze steeds minder vaak. Nu gaat het best wel goed qua op tijd komen. Vroeger kwam ik uren te laat. Nu tien minuutjes ofzo.'

Gaat het verder goed op je stage? 'Ik heb in korte tijd wel indruk gemaakt! Thuis kook ik nooit. Maar ik zei dat ik het echt wilde leren en ik kan wel snel leren met mijn handen. In korte tijd heb ik heel veel geleerd. Dat kan ik allemaal meenemen naar mijn horeca opleiding.'

Hoe zou je Farah omschrijven? 'Wow dat weet ik echt niet! Ze houdt zich aan haar woorden. Krachtig. Straight to the point. Als ze iets moet duidelijk maken, maakt ze het duidelijk. Of je het nou leuk vindt of niet. Als ik bij een andere coach had gezeten, was het niet zo goed gegaan. We maken grapjes. Ik weet niet. Het klopt wel samen.' ■

Wafae

17 jaar. Twee keer op School2Care gezeten. De eerste keer was ze 14, toen zat ze er 11 maanden. Nu sinds vier maanden, ze is terug om haar diploma te halen | Coach: Chahida

Hoe was het om vier maanden geleden weer terug te zijn? 'Leuk! Ik had het wel gemist.

Maar ik had een doel, ik moest mijn diploma halen.'

Was Chahida de eerste keer ook je coach? 'Ja, en we hadden ook contact toen ik al weg was. Via Whatsapp sprak ik haar bijna elke week en we spraken denk ik één keer in de drie maanden af. Ze voelt niet als juf. Meer alsof ze familie is. Nu ze ziek is, mis ik haar aanwezigheid. De gesprekken.'

Hadden jullie gelijk een klik? 'Nee, zeker niet! Ik had een brutale mond. En de eerste twee, drie maanden vertrouwde ik haar echt niet. Ik dacht: "Zij wil me zeker in de Koppeling hebben." Dat is wat coachkinderen over hun coaches zeggen. Als kinderen heel verkeerd bezig zijn, doet een coach een zorgmelding. Maar dat is dan de schuld van die kinderen zelf.'

En wat gebeurde er na die eerste maanden? 'Ze bleef maar achter me aan komen en zeuren. Daar irriteerde ik me aan. Maar een keer zat ik in de les en dacht ik na. En toen dacht ik: "Het is toch mijn coach, misschien wil ze het beste voor me." En dat is wel echt zo. Door haar gezeur kom ik wel vooruit. En ik zag dat ze aan mijn kant staat en voor me opkomt en met me meeleeft. Maar ze is nog steeds wel het beste in zeuren.'

Hoe merkte je dat ze aan jouw kant stond? 'Bijvoorbeeld toen ik hier de eerste keer zat, rookte ik, maar ik was nog minderjarig. Chahida zei toen, dat als ik niet stopte met roken op school, dat ze het tegen mijn ouders moest zeggen. Dat ze dat niet wilde, maar dat ze verplicht was. "Als je het nog één keer doet, weet je wat er gebeurt," zei ze. Straight to the point. Mijn ouders hebben er nooit iets over gezegd.'

Wat is het belangrijkste verschil tussen Chahida en je ouders? 'Mijn ouders zijn heel oud. Mijn vader is 76 en mijn stiefmoeder is ook oud. Zij begrijpen me niet. Ze hebben jaren gezeurd van: "Je kan het niet," en nu heb ik mijn diploma en dan zeggen ze niet eens "Goed zo". Chahida is echt trots op me.'

Gaan jullie nu anders met elkaar om dan de eerste keer dat je op School2Care zat?

'Ja. De eerste keer was ze minder trots op me. Ik deed ook niet mijn best en spijbelde soms. Nu ziet ze dat ik vooruit ga en is ze veel losser en makkelijker. Als ze van andere leraren hoort dat ik hard heb gewerkt, zegt ze soms om kwart over drie: "Ga maar naar buiten, het is lekker weer".'

Wat heb je van Chahida geleerd? 'Ik heb geleerd dat als ik iets wil, dat ik daar ook voor moet gaan. En ik geef mijn fouten toe. Vroeger zei ik nooit sorry, dat kon ik niet.'

Is er iets wat je Chahida zelf zou willen vragen? 'Waarom doe je dit?! Waarom wil je kinderen helpen? Waarom doe je zo hard je best? Ik heb daar echt geen geduld voor hoor! Ik denk dat dat een van de redenen is dat ze nu ziek is.'

En hoe denk je dat Chahida jou ziet? 'Als haar eigenwijze, lieve coachkind dat haar zoveel koppijn heeft bezorgd.' ■

Wrap around onderwijs

Wat School2Care anders dan andere scholen maakt

Verbinding met school en maatschappij

School2Care is bedoeld voor een specifieke doelgroep. De leerlingen op School2Care zijn tussen de 12 en 18 jaar. Het heeft hen niet mee gezeten in het leven. Ze zijn de verbinding met het onderwijs en de maatschappij kwijt geraakt. Ze hebben problemen op meerdere leefgebieden en eerdere hulpverlening heeft niet tot het gewenste resultaat geleid. Tegelijkertijd zijn het jongeren² met dromen, verwachtingen en talenten.

Het belangrijkste doel van School2Care is dat deze jongeren gezien worden en weer op het spoor gebracht, zodat ze hun startkwalificatie kunnen halen en/of een plekje op de arbeidsmarkt vinden. Ze krijgen van acht uur 's morgens tot acht uur 's avonds een integraal programma aangeboden dat bestaat uit onderwijs, talentontwikkeling, therapie, samen koken en eten, samen leven. Naarmate het beter met hen gaat, ondernemen de leerlingen steeds meer activiteiten (werk, hobby) in hun eigen omgeving en worden de dagen op school korter, totdat ze uitstromen naar een vervolgplek waar ze hun onderwijs vervolgen. Daar blijven ze nog een tijdje de ondersteuning ontvangen die ze nodig hebben. Zo herstellen we hun verbinding met school en maatschappij.

Het beste uit twee werelden

Bij School2Care bieden we 'wrap around onderwijs'. Daarmee bedoelen we dat we in onze werkwijze de jongeren én hun leefwereld omvatten. Onderwijs vormt daarbij de basis. Daarnaast richten de interventies en ondersteuning binnen het programma van School2Care zich op alle andere leefgebieden waarin jongeren participeren en waar ze belangrijke levenslessen opdoen. Zo proberen we bij School2Care het beste uit twee werelden te halen:

² 'Leerling' en 'jongere' gebruiken we in deze tekst door elkaar. 'Jongere' als het over het algemeen gaat, 'leerling' als het over de jongere binnen School2Care gaat. Wanneer we 'hij' schrijven, bedoelen we ook 'zij'. Het feit dat ongeveer de helft van de leerlingen van School2Care meisjes zijn is bijzonder, omdat het percentage meisjes in het speciaal onderwijs in het algemeen veel lager ligt.

de wereld van het onderwijs en de wereld van de zorg. Omdat de jongeren deelnemen aan onderwijs, ontvangen ze de zorg als vanzelf. De kracht van onderwijs is dat het normaliseert en perspectief biedt. En daarnaast talent ontwikkelt en vaardigheden aanleert. Iedere jongere wil graag naar school en werken aan een toekomst. Perspectief hebben. Het pad zien ontstaan dat leidt naar waar je wilt komen, motiveert jongeren om mee te werken en te veranderen. De kracht van de zorg (hulpverlening en behandeling) is individuele aandacht, ook voor (het bereiken van) het gezin en andere belangrijke personen in het leven van de jongeren.

Het is de coach die zorgt voor de verbinding van de leefgebieden en nauw samenwerkt met het gezin en de andere belangrijke personen. Dit kan bijvoorbeeld de trainer van de voetbalclub zijn, de werkgever waar een jongere een bijbaantje heeft of een goede vriend of vriendin.

De coaches van School2Care hebben een achtergrond als docent of als hulpverlener. Binnen het team doet iedereen in de basis hetzelfde werk, waarbij we wel uitgaan van ieders deskundigheid en affiniteit. Een coach begeleidt vier of vijf leerlingen en stelt met elk van deze leerlingen een individueel plan van aanpak op, geeft ondersteuning bij het behalen van de doelstellingen en onderhoudt contact met ouders en personen uit het sociale en professionele netwerk van de leerling. Ook gaat de coach mee naar 'buiten' en helpt bijvoorbeeld een baantje zoeken, een sportclub kiezen of gaat mee naar de rechtbank. Hierdoor leren leerling en coach elkaar goed kennen, ook buiten de wereld van de school en voelt de leerling dat hij ertoe doet.

De relatie tussen coach en leerling: presentie

Onderwijs bij School2Care draait – net als alle onderwijs – om het overdragen van kennis en vaardigheden, maar dat ligt bij onze doelgroep ingewikkeld vanwege vele faalervaringen en faalangst. Dit is een van de belangrijkste redenen waarom de relatie tussen coach en leerling bij ons zo centraal staat. De basis voor het coachen binnen School2Care is presentie³. In het kort gezegd houdt dat in dat we het persoonlijke professioneel en methodisch inzetten. De coach gaat een intensieve relatie met een leerling aan, is beschikbaar en is 'echt'. Hij of zij kijkt goed naar wat een leerling op een bepaald moment nodig heeft en handelt daarnaar. Present zijn betekent dat de coach er onvoorwaardelijk en belangeloos is en zelf de waarden 'voorleeft', zichzelf daarin laat zien. Bij School2Care gaat het dus niet alleen om het

³ De presentietheorie zoals ontwikkeld door prof. A.J Baart

aanleren van vaardigheden, maar zeker ook over hoe je als persoon in het leven kan staan.

Door op deze manier contact met leerlingen te maken, ontstaat een basis van vertrouwen. Van daaruit groeit het vertrouwen in eigen kunnen en leert een leerling vertrouwen op een ander waar dit nodig is. De leerlingen zullen voortdurend blijven toetsen of hun coach beschikbaar is, hem uit blijven testen. Door hier steeds consequent en rustig, soms met de nodige humor op te reageren, laat de coach zien dat hij er is en dat hij blijft. Tegelijkertijd maakt de coach ook de verwachtingen duidelijk en geeft feedback op het gedrag van de leerling. De leerling krijgt de gelegenheid fouten te maken en te herstellen.

Dit alles is gemakkelijker op te schrijven dan daadwerkelijk en consequent te doen. Het is pittig werk. De kunst is om de jongeren aan te spreken op hun gedrag, niet op hun persoon. Ook al misdraagt een jongere zich, wordt hij emotioneel of agressief, dan nog probeert de coach dit zoveel mogelijk te benaderen vanuit rust en vertrouwen. Daarvoor moeten de coaches zichzelf goed kennen en elkaar als team ook goed weten te ondersteunen.

Positief leer en leefklimaat

Het is voor mensen ongelooflijk belangrijk zich veilig te voelen in hun omgeving. Alleen vanuit een veilige basis kan je je verder ontwikkelen. Dat geldt voor de leerlingen en voor de professionals die op school werken. Leerlingen zoeken voortdurend de grenzen op. Om hun identiteit te verstevigen, maar ook om te testen of het veilig is. De coaches reageren hier consequent en voorspelbaar op. Ze maken de sfeer en het klimaat met elkaar: door constant het contact aan te gaan, door structuur te bieden, door duidelijk te zijn over de verwachtingen die ze van leerlingen hebben en over wat de leerlingen van hen als coach kunnen verwachten. De coaches zitten constant bovenop het gedrag van de leerlingen ('hard op het gedrag, zacht op de persoon'). Niet alleen om hen te corrigeren, maar vooral ook laten de coaches hiermee zien dat ze aandacht hebben voor de leerlingen, om hen geven, dat de leerlingen ertoe doen.

De coaches zijn ook rolmodel. Ze laten een kant van het leven zien die de leerlingen vaak nog niet kennen. Bijvoorbeeld hoe je op een positieve manier met elkaar om kunt gaan. Hoe je zaken kunt aankaarten die je niet leuk vindt, dat je kunt aangeven hoe je het wel zou willen. Er worden grenzen gesteld, leerlingen weten waar ze aan toe zijn. En binnen die grenzen is er plezier, betrokkenheid, ruimte om jezelf te zijn en te groeien. Vanzelfsprekend

zijn de coaches wel eens onredelijk, ongeduldig, mopperig en lukken dingen niet zoals ze zouden willen. Het is eigenlijk een constant oefenen en leren met elkaar.

Een lerend en ontwikkelend team

School2care is een school waar het team van professionals in belangrijke mate zelf bepaalt hoe het werk in te vullen, wetend wat voor de leerlingen van belang is. Zij doen dit vanzelfsprekend vanuit deskundigheid en binnen de kwaliteitskaders die gegeven zijn. School2Care is een school waar coaches werken die voor de klas staan, hulpverlening geven en groepswork doen. Het zijn professionals die graag hun blik, kennis en kunde verbreden: onderwijskrachten die de hulpverlening willen leren kennen en vice versa. Coaches die voor de leerlingen een belangrijke schakel zijn om zich weer te verbinden met school en maatschappij. De coachende relatie is terug te vinden op alle niveaus, ook tussen collega's onderling en het management. Je doet het met elkaar en houdt elkaar scherp. Zelfreflectie en collegiale reflectie zijn hierbij belangrijke eigenschappen.

De coaches verschillen in de manier waarop ze coachen en lesgeven. En compenseren ook voor elkaar. Een ideaal team bestaat uit een magische mix. Dat moet ook, anders raak je als mens uitgeput, dat ligt bij dit werk op de loer. De coaches zijn onderling heel goed in staat elkaar aan te voelen en op te vangen. Dat is noodzaak. De relatie tussen leerling en coach is belangrijk, daarnaast is het teamproces minstens zo belangrijk! Ook de coaches onderling coachen elkaar en proberen het beste in elkaar naar boven te brengen. Ze laten zien dat ze elkaar steunen en voor elkaar inspringen. Dit heeft ook een voorbeeldfunctie. Hoe de coaches met elkaar omgaan geeft een beeld, is een rolmodel voor hoe mensen met elkaar om kunnen gaan: niet elkaar afzeiken, onderuit halen, op macht spelen, anderen onderdrukken, maar aanvullen, feedback geven en helpen. De coaches zijn geen perfecte professionals, feedback geven en ontvangen is onontbeerlijk. Fouten maken, toegeven en ontwikkelen hoort erbij – net als bij de leerlingen.

“Ik weet zeker, wat mij vooral geholpen heeft... was dat ik in ieder geval een coach had, waarmee ik altijd alles kon bespreken en die er altijd wel voor mij zou willen zijn. Ondanks dat ik dat niet altijd accepteerde.”

Oud-leerling School2Care

Mike

13 jaar. Half jaar bij School2Care | Coach: Farah

Weet je nog wat je dacht toen je hier een half jaar geleden kwam? 'Wat een kutschool.'

Waarom? 'Het is heel klein. En die kinderen waren gelijk irritant aan het doen tijdens de intake. De hele tijd op het raam kloppen. En dan kwamen ze teruglopen en lachen.'

Zijn de kinderen heel anders dan op je vorige school? 'Ja.'

Wat is het grootste verschil? 'Dat deze kinderen heel weinig doen en heel veel praten. Stoere praatjes. En snel agressief. Hier wordt gelijk geslagen.'

Wat vind je daarvan? 'Niet fijn.'

En is Farah heel anders dan de leraren van je vorige school? 'Farah is wel makkelijk en aardig. Behalve als ik te laat kom, dan is ze streng. Maar als ik boos ben, mag ik wel boos zijn. Op andere scholen word je dan naar huis gestuurd.'

Waar praat je met Farah over? 'Over school en buiten school. Als ik boos ben gaat ze op me inpraten. Ik ben wel minder vaak boos.'

Is Farah anders dan je ouders? 'Ja.'

Wat is er anders? 'U stelt echt irritante vragen.'

Wat is er hetzelfde? 'Zij zijn ook streng. Mijn vader is heel streng.'

Wat heb je geleerd op School2Care? 'Om mijn boosheid in te houden. En weten wie je vrienden zijn. Dat je denkt dat kinderen van school je vrienden zijn en dat ze gewoon van je stelen.'

Dat is ook echt stom. Heb je het daarover met Farah? 'Ja, ik zeg het wel.'

Hoe vind je het om weg te gaan? 'Leuk. Ik heb hier geen leeftijdsgenoten.'

Ga je nog iets missen hier? 'Dat ze makkelijk doen over boos zijn. En dat Farah altijd aardig tegen me was enzo.'

Spreek je Farah straks nog denk je? 'Ja, we Appen nog weleens denk ik. We Appen nu ook. Gister nog over hoe laat ik op school moet zijn. En we Appen grappige dingen. Farah heeft nu een vriend, maar vroeger niet en dan zei ik als grapje dat zij en Michael verliefd zijn.' ■

Issrae

14 jaar oud. Bijna twee weken op School2Care | Coach: Sven

Waarom ben je naar School2Care gekomen? 'Om mijn gedrag. Ik ben heel agressief.'

Hoe vond je de eerste weken? 'Ik vond het gelijk leuk. Ik dacht dat het van acht tot acht zou zijn. Les, les, les. Dat er geen leuke kinderen zouden zijn. Maar het is heel normaal hier. We hoeven niet de hele dag te leren. Soms doen we gewoon helemaal niks. Dan gaan we film kijken of praten.'

Vond je niet ook spannend? 'Nee. Ik ben al van heel veel scholen getrap.'

En hoe vind je Sven, je coach? 'Heel gezellig. Echt lief. Hij is heel grappig. Net een kind van achttien. Ik denk echt dat we elkaar goed begrijpen.'

Hebben jullie al afspraken gemaakt? 'Mm een beetje over gedrag. Niemand wist het van dat ik agressief was, hij had het niet verwacht. En we hebben afgesproken dat ik wel op school aanwezig ben. Alleen als ik echt echt ziek ben, mag ik thuis blijven. En dat ik niet in discussie moet gaan, dan krijg ik meestal ruzie.'

Wat ben jij al te weten gekomen over Sven? 'Hij heeft heel veel tatoes enzo. Soms als ik me verveel, vraag ik: "Kunt u een verhaaltje vertellen over uw tatoes?" Hij heeft bijvoorbeeld een grote vis op zijn arm. Een Japanse vis. Die zwemt de goede kant op. Dat heeft een betekenis. En hij is heel breed. Hij was vroeger ook professioneel American footballspeler en hij deed universiteit en hij was echt rijk. Echt beroemd. Hij heeft Beyonce nog ontmoet, alles.'

Is Sven anders dan de juffen en meesters op je vorige school? 'Ja. Op mijn vorige school had ik heel snel discussie. Als ik tegen Sven iets grappigs zeg, dan lacht hij mee. Op mijn andere school, als ik de juffrouw voor de grap uitschold, dan snapte ze dat niet. Dan was ze gelijk serieus en dacht ik "Laat maar".'

Wat hoop je dat je hier in zes maanden gaat leren? 'Qua school of gedrag?'

Beiden. 'Leren kan ik wel goed. De lessen van Sven zijn ook heel leuk. Laatst ging hij een verhaaltje vertellen over zwangerschap en dan mogen we allemaal vragen stellen. Ik dacht "Hoe gaat het dan in de buik van een vrouw?" en dat vraag ik dan gewoon. En gedrag ... Ik hoop mijn gedrag te verbeteren. Dat gaat denk ik wel lukken. Ik word nu heel snel boos als iemand iets zegt.'

Heb je dan daarna spijt? 'Soms wel. Net zei een jongen iets tegen me en ging ik in discussie en was ie stil. Toen had ik geen spijt. Maar op mijn vorige school had ik ook wel een grote mond tegen een docent en dan had ik daarna spijt, want ze was eigenlijk echt aardig.' ■

Tristan

15 jaar. Twee maanden bij School2Care | Coach: Richard

Je bent hier nog maar kort dus? 'Ja, en ik ben een maandje weg geweest. Ik was weg gelopen van de Koppeling en zelf weer terug gekomen. Ik was weggegaan voor mijn rust. De Koppeling is een gesloten instelling. Ik bedoel niet dat het daar heel druk was, maar ik weet niet precies hoe ik het moet verwoorden. In mijn hoofd was het heel druk.'

Wat zei Richard toen je weer terug was? 'Hij maakte zich wel zorgen. Dat zei hij letterlijk. Dat begreep ik wel.'

Kun je het goed vinden met Richard? 'Ja. Hij is een heel fijne coach. Hij heeft veel begrip voor situaties. Hij stelt goeie vragen. Als ik buiten ruzie heb gehad en ik ben meegenomen door de politie, denkt hij niet gelijk dat het mijn fout is. Ik zie ook dat hij me echt wil helpen. Bij school en daar buiten. Hij belt de Koppeling soms ook om verlof voor me te vragen. Meestal ga ik dan iets doen met mijn broer of vrienden.'

Kun je je de eerste dag op School2Care nog herinneren? 'Ja, ik was blij. Het was voor het eerst dat ik met verlof was. Daarvoor had ik twee of drie maanden binnen gezeten bij de Koppeling.'

Is School2Care buiten? 'Ja, dit voelt echt als buiten. Dat motiveert me wel. Daar is ook een binnenschool, maar dat is anders. Dit lijkt meer op een normale school.'

Waarin verschilt School2Care van een normale school? 'De leraren denken wat ruimer en ze geven meer duidelijkheid, qua afspraken. Vanochtend heb ik bijvoorbeeld met Richard gesproken. Ik ben vandaag om half vijf uit en ik vroeg of ik dan om acht uur op de Koppeling mag zijn. Dan belt hij gelijk even met mijn mentor daar. Dan weet ik dat gelijk.'

En waarin verschilt Richard van jouw ouders? – Stilte – 'Ik weet niet hoe ik het moet zeggen. Mijn ouders zijn niet echt zoals de meeste.'

Welk compliment zou je Richard willen geven? 'Dat hij het echt goed doet. Ik heb volle vertrouwen in hoe hij me verder helpt.'

Hoe denk je dat Richard jou ziet? 'Als een jongen die het moeilijk heeft, maar die wel probeert het goeie te doen.' ■

Wij zijn er altijd

De coaches over de relatie met hun leerlingen

Vijf coaches vertellen over wat coach zijn bij School2Care betekent. Allemaal geven ze les, allemaal hebben ze hun 'eigen' coachleerlingen en allemaal bedenken en organiseren ze workshops of speciale lessen op school, koken met de leerlingen, poolen met hen tijdens pauzes of doen andere dingen samen. Invalshoeken genoeg om de leerlingen goed te leren kennen en een band met hen op te bouwen. Hoe ze dat doen, wat die band betekent en waarom die zo belangrijk is – daarover gaat dit gesprek met Esme, Farah, Aziz, Bouke en Anne.

Blijven waar anderen afhaken

Kern van hun werk is misschien wel dat ze er altijd zijn, zeggen de coaches: de coach van School2Care is een constante factor. Hij of zij ziet de leerling in alles – anders dan een hulpverlener die een jongere alleen voor een bepaalde hulpvraag of probleem ziet, of een docent die de leerling alleen lesgeeft en het leren begeleidt.

Vóór alles is de coach iemand die er onvoorwaardelijk is voor de leerling. Esme legt uit hoe ver dat gaat, die onvoorwaardelijkheid. “Je gaat een relatie aan zonder er iets voor terug te verwachten. Eisen worden er al zoveel aan hen gesteld, door hun ouders, door leraren, door hulpverleners ... en het punt is dat ze vaak niet aan die eisen hebben kunnen voldoen, ze zijn al zo vaak weggestuurd om hun gedrag. Er onvoorwaardelijk zijn voor een leerling, betekent dat je echt je eigen idee over wat goed en niet goed voor hem of haar is, moet laten varen en in de eerste plaats luistert en kijkt wat een leerling kan en wil. Coachen bij School2Care betekent vertrouwen geven, steeds weer opnieuw een kans geven als dingen mis gaan of als een leerling over de schreef gaat. Blijven waar anderen zijn afgehaakt.”

Dat vertrouwen geven is zo belangrijk, omdat deze leerlingen bijna altijd bang zijn te falen, bang zijn om teleur te stellen. “Als coach laat je ze niet vallen,” zegt ook Anne. “Het is belangrijk om hen een gevoel van kracht en zelfvertrouwen te geven. Inzicht in hun eigen kunnen. Maar natuurlijk benoem je het wel als een domme actie als iemand in of buiten school de fout ingaat. Toch weer met die foute vrienden omgaat en dingen uithaalt op straat.”

“Er is een groot verschil tussen ‘een domme actie’ en ‘jij bent fout’,” vult Esme aan. “We kunnen hun acties wel afkeuren, maar we blijven vertrouwen stellen in hen als persoon. Als persoon kan je niet falen.”

Spiegel voorhouden

Wat de coaches zeker wel doen bij domme of foute acties, is goed de impact ervan benoemen, de consequenties ervan bespreken met de leerling. Bouke zegt dan bijvoorbeeld tegen een leerling: “Je zei dat je nooit meer met die vrienden om zou gaan en je deed het toch. Nu heb je gestolen en krijg je een taakstraf. Je wist, dat is de consequentie. Wat nu? Hoe ga je om met de gevolgen van die taakstraf, hoe kun je die accepteren? Je ben boos daarover, hoe ga je daar mee om? Hoe kun je zeggen: het spijt me wat er is gebeurd? Bij School2Care kijken we heel goed naar wat je doet als het níét goed gaat. We lopen niet weg als het moeilijk wordt. Als coach ben je iemand die – als alles misgaat – zegt: kom, we gaan het samen oplossen.”

“Ja klopt, we blijven verbinden,” zegt Anne. “Maar we houden ze wel steeds een spiegel voor en dat kan hard zijn. Ik heb soms stevige aanvaringen met een leerling. En de volgende dag proberen we het gewoon weer opnieuw. Bespreken we wat er is gebeurd, waarop het misliep en hoe we ervoor kunnen zorgen dat het de volgende keer wel goed gaat.” “Dat vinden ze wel gek,” lacht Aziz. “Gisteren hebben ze gescholden en de dag erna staan we weer een potje te poolen samen. Wat ben jij voor rare vogel, zeggen ze dan. Maar het zet ze ook aan het denken.”

“Op een gegeven moment denken ze, ze hebben het beste met me voor hier,” zegt Farah. “We zitten hen ook echt wel op de huid. Zij zeggen dat we zeuren, maar eigenlijk worden ze gezien en gehoord. In het begin loop je continu achter ze aan. En op het moment dat zij naar jou toekomen, weet je dat ze de klik voelen.”

Geduldig zijn, rustig blijven

Coachen bij School2Care is kunnen blijven waar anderen wegllopen, goed kijken en luisteren, vertrouwen geven, verbinden ... En je moet er nog veel meer voor kunnen. Steunpilaar zijn, een rustpunt. “Kunnen relativeren en dingen in perspectief kunnen plaatsen,” zegt Anne resoluut. “Je weet van hoe ver ze moeten komen.” “Veel kinderen hier kennen geen andere manier dan dingen met geweld oplossen, dat hebben ze van huis uit mee gekregen,” zegt Esme. “Het is dus niet zo gek dat zij dat als eerste inzetten.”

“Coachen is voorspelbaar zijn,” zegt Anne ook. “Ze moeten altijd feilloos

Farah komt uit het basisonderwijs en geeft, naast sport, ook lessen identiteit en sociale ontwikkeling aan de meiden. Lessen die ze samen met Esme ontwikkelde. Verder geeft Farah de lessen Burgerschap en is een kei in organiseren.

weten waar je staat. Coachen is voorspellen waar en hoe de klappen gaan vallen als een leerling de fout in gaat, zeggen hoe jij en anderen zullen gaan reageren, wat de consequenties zijn.” Aziz noemt dromen doorprikken. “Een leerling die vwo wil doen maar dat niet kan, moet je helpen om dat te accepteren en gemotiveerd naar het vmbo te gaan.” Bouke noemt dat een reality check. “Dat doen we voortdurend bij School2Care.” Hij noemt het voorbeeld van een leerling tegen wie hij zegt: “Ik zie je elke dag en je doet niet wat je moet doen om te bereiken wat je wilt.” En tegelijkertijd is het zo belangrijk steeds ook de positieve kanten te zien en te benoemen, benadrukt hij. “Ik zie dat je dat en dat heel goed doet. Je komt op tijd. Het lukt je om even weg te lopen als je je ergert. Je leert om het te zeggen als je iets moeilijk vindt.” “Eigenlijk is coachen ademhalen,” zegt hij ook. “Geduldig zijn, rustig blijven ... Als het bij een incident niet lukt om rustig te blijven en je in paniek raakt of boos wordt, dan is dit niet de baan voor jou.”

Schakelen tussen petten en rollen

“De rol van docent snappen leerlingen wel, die van coach is wat lastiger,” zegt Aziz. “Als een leerling met een capuchon op in de klas zit, zeg ik als docent: doe je capuchon af. Ook al ben je boos, die capuchon moet af. Anders stuur ik je de klas uit. Ik ben de docent dus ik bepaal. Maar als coach heb je autoriteit vanuit de relatie, niet vanuit je functie. Als je wilt dat een leerling naar je luistert, zal jij in de eerste plaats naar hem moeten luisteren.” Anne vult aan: “Dat is ook gek aan het werk hier, dat combineren van docent zijn en coach zijn. Het ene moment stuur je een leerling de klas uit omdat hij niet doet wat je zegt, het andere moment zit je naast hem en vraag je: snap je waarom ik jou de klas uit heb gestuurd? Dat schakelen hoort wel heel erg bij het werken bij School2Care.” “Het is gigantisch snel schakelen tussen petten en rollen!”

Aziz komt uit de sportwereld. Hij houdt van competitie en vooral van winnen. Hij probeert eruit te halen wat erin zit en daagt iedereen uit dit ook te doen. Verder is hij adjunct directeur bij School2Care en supervisor Veiligheid.

zegt Esme. “Dan weer sta je voor de klas, dan weer voor de rechtbank. Bij drie leerlingen die hetzelfde doen, geef je drie verschillende reacties. Omdat je dingen weet, omdat je leerlingen leest en weet waar ze staan qua emotie.”

Constant op scherp

Allemaal zijn de coaches rolmodel en dat is iets wat je niet moet onderschatten, zeggen ze. Het betekent dat je moet voorleven wat je van je leerlingen verwacht. Practice what you preach. “Wij verwachten een open houding van hen, dus moeten we die houding zelf ook laten zien,” zegt Bouke. “Ze zien alles!” roept Farah. “Ze zien aan je dat je gewinkeld hebt en dat je op vakantie bent geweest.” Bouke: “Dat je in de coachkamer achter de computer een broodje zit te eten – terwijl zij dat in de klas niet mogen. Ze zien het als jij je niet collegiaal opstelt. Of kauwgom onder de tafel plakt.”

“Je hebt constant je voelsprietten aanstaan. Al je zintuigen staan op scherp,” zegt Farah. “Zodra je hier binnenkomt ga je ‘aan’. En je weet nooit wat er gaat gebeuren op een dag. Je bent constant scherp, je let op de dingen die goed gaan en leuk zijn, maar je bent ook alert op wanneer het fout dreigt te gaan. Bij een incident moet je meteen goed handelen, tegenover de leerling, tegenover de andere leerlingen ...” “Na een incident, gelukkig zijn die er niet zoveel, ben je super moe,” vertelt Esme. “Je gaat dan op een soort van overleefstand en straalt rust uit maar ondertussen ...” Anne: “Er gebeurt elke dag zoveel ... en ook zoveel leuks. Er is nog nooit een dag voorbij gegaan waarop ik niet gelachen heb.” Bouke: “En ook geen dag waarop ik niet een beetje gehuild heb van binnen.”

Elke band is anders

Elke dag, elke leerling is anders. De ene leerling heeft behoefte aan een persoonlijke band, de ander veel minder. De een heeft behoefte aan veel

Bouke is eerstegraads docent geschiedenis, maar weet ook heel veel over andere onderwerpen. Hij kookt, doet de horeca en geeft sport. Heel veelzijdig dus en hij weet voor (bijna) alles een oplossing.

praten, anderen zijn meer doeners. Vaak proberen ze bij School2Care de coaches en leerlingen een beetje te matchen, al gaat dat niet altijd. Aziz vindt het bijvoorbeeld heel lastig om 'emo meisjes' te coachen, die snapt hij niet echt goed - en daar kan hij ook niet goed tegen. "Daar kan geen man tegen!" lacht Bouke. Toch was hij op zeker moment de coach van zo'n meisje. "Aziz was echt een goede coach voor haar," vertelt Esmé. "Ze had het altijd over 'mijn coach' als ze het over Aziz had en dat 'mijn' gaf duidelijk een speciaal lijntje aan." Overigens is dit wat vaker gebeurt: als leerlingen eenmaal een band met hun coach hebben, willen ze eigenlijk uniek voor hem of haar zijn. "Ze praten ook altijd over, wie is jouw coach?" vertelt Farah. "Of: hey wat praat je zo over mijn coach? En ze vragen regelmatig of je nog meer coachkinderen hebt."

Bouke zegt dat de leerlingen met wie hij het meeste heeft bereikt, vaak ook degenen waren bij wie hij in het begin al dacht 'die snap ik wel'. Voor Anne is dat anders. Ze noemt het voorbeeld van een autistisch meisje van wie ze de coach werd. "Ik heb heel lang het idee gehad dat ze me niet toeliet, maar uiteindelijk is het heel goed gelukt om een band te krijgen. Niet dat we veel praatten, juist niet, maar het was gewoon goed als we samen waren. Ze werd daar altijd heel rustig van. Ik weet dat zij waarde hechtte aan onze relatie en andersom heb ik haar ook erg gemist toen ze weg was."

Bouke vertelt over een meisje dat het eerste half jaar niets van hem moest hebben. "Tot het mis ging met haar en zij in de puree zat. Ze was zwanger. Ik bleef wekelijks appen. En opeens kwam er een keerpunt. Ze merkte dat ik echt interesse had en contact wilde houden. Inmiddels is ze moeder, terug bij School2Care, enorm gemotiveerd om hier haar mbo niveau 1 te halen en terug naar school te gaan."

Anne is coach en ook orthopedagoog. Momenteel implementeert zij PBS (Positive Behaviour Support) binnen School2Care. Ze houdt van sport en is sportief, in allerlei opzichten.

Aansluiten op belevingswereld

Soms is de eigen achtergrond van de coach handig om een leerling te begrijpen. Aziz is bijvoorbeeld goed met jongens die opgegroeid zijn in de straatcultuur. Hij kent dat vanuit zijn eigen jeugd, hij kent de taal van de straat, hij weet feilloos wat het betekent om op straat op te groeien. Hij kent de waarden van de straat en kan scherp benoemen waarom die niet binnen de muren van de school mogen komen. Bouke daarentegen kan weer goed dealen met een hoog opgeleide moeder uit het centrum van de stad die zeker denkt te weten dat haar zoon advocaat kan worden. Hij kan haar laten zien dat dat niet realistisch is op een manier die zij accepteert.

Maar ook als iemands achtergrond verder van je af staat, kan je als coach prima aansluiten bij de belevingswereld van de leerling, benadrukken alle vijf de coaches. Juist omdat je die speciale band van coach met coachleerling hebt. Leerlingen voelen dat ook zo. Verder hebben leerlingen altijd ook een schaduwcoach. Die is er om de 'eigen' coach te vervangen als die ziek is of er om andere redenen niet kan zijn. Soms blijken coach en schaduwcoach een goed duo om een andere dan die reden. Bouke stuurt bijvoorbeeld meisjes voor typische vrouwendingen soms naar een vrouwelijke schaduwcoach.

Je 'ik' achterlaten in de auto

Wat je absoluut niet moet doen als coach, is de dingen persoonlijk maken of persoonlijk opvatten, stelt Aziz. "Je 'ik' laat je achter in de auto, zeg ik altijd. Als je zaken persoonlijk opvat, stel je jezelf op de voorgrond en de leerling op de achtergrond. Dat is niet goed, want het gaat niet om jou, het gaat om die leerling."

Anne reageert: "Soms komen dingen wel echt bij je binnen. Als je iets met je hart doet, kun je ook in je hart geraakt worden. Het is geen kantoorbaan

hier. Soms vind ik iets zo zielig voor een kind. Of soms heb ik een slechte dag of ben ik gewoon moe en schiet ik uit mijn slof. Dat is niet te vermijden. Dat begrijpen die leerlingen ook best wel, als je er eerlijk over bent: 'ik had niet uit mijn slof moeten schieten.' Ook dat hoort allemaal bij je werk." De coaches zijn het erover eens dat je als coach je gevoel nooit mag uitschakelen. Het is in veel opzichten hun instrument. Om dingen aan te voelen, leerlingen en situaties in te schatten. De coaches zetten hun emoties actief in. Gebruiken hun boosheid om daarmee een stevige grens te trekken, bijvoorbeeld. Al zeggen ze erbij dat ze soms ook kwaadheid spelen – en dat dat dan meestal niet van echt te onderscheiden is. Een goede acteur zijn, ook dat is soms handig.

Het verschil maken

"Het werk kost veel energie, maar het geeft ook veel energie," zegt Farah. "Ik kan ervan genieten als ik voor een klas sta en ze zijn allemaal braaf aan het werk. Is dit speciaal onderwijs?! denk ik dan. Dan zie ik dat die kinderen het echt kunnen en dat je er gewoon in moet blijven geloven. Die energie straalt je ook uit naar de leerlingen en je coachleerlingen. Het leukst vind ik als ik oud-leerlingen tegenkom die me dan groeten en zeggen: we waren echt erg, he juf?!" Anne vindt de vraag waarom ze dit werk doet, niet zo gemakkelijk te beantwoorden. "Ik wil gewoon graag mensen helpen. Ook omdat iemand ooit voor mij iets heeft betekend, waardoor ik op het goede pad kon komen. Dat maakt dat ik op mijn zestiende heb besloten: ik wil iemand zijn die er voor anderen is. En dat houd ik vast, het is mijn motor. Of dat nu op School2Care is of ergens anders. Daar word ik gelukkig van. Het is werk dat je met je hart doet." "Maak iets van je leven!" Dat is de boodschap die Aziz wil meegeven aan de leerlingen. En hij wil eraan bijdragen dat het lukt om iets van hun leven te maken. Hij noemt het voorbeeld van een jongen van wie hij coach was. "Die jongen had veel broers, maar niet die ene broer. Niet die grote broer waartegen hij op kon kijken en die hem de weg kon wijzen." Die grote broer werd Aziz een beetje. En nu is die jongen al jarenlang weg bij School2Care en komt hij op de bruiloft van Aziz. "Als het lukt, kunnen we hier echt het verschil maken, of een jongere zonder diploma richting criminaliteit gaat of niet. Net dat ene duwtje geven. We worden allemaal wel eens moe of denken: nu ben ik klaar met deze leerling. Collega's helpen je erdoor heen. Leerlingen en oud-leerlingen ook, als het goed met ze gaat. Ik had ander werk kunnen doen en veel meer verdienen, maar dit werk hier vind ik belangrijk. Het gaat niet alleen om school, het gaat om hun leven en hun toekomst."

Esme is docent Engels en komt van het mbo, ze coördineert ook de samenwerking met het mbo en de examens op mbo niveau 1. Samen met Farah geeft ze sport aan de meiden van School2Care.

Geen mooier beroep dan coach

Binnen het programma en de protocollen van School2Care hebben de coaches een grote mate van vrijheid in hun handelen. Bouke is blij met die vrijheid, het geeft hem de ruimte en het houdt hem scherp. Hij weet bijna zeker dat hij niet meer in een baan met een meer rigide structuur zal passen. Hij gelooft sterk in het combineren van school en hulpverlening. “Hier is het niet: ik ben alleen om je te helpen met dat ene stukje van je leven. Op School2Care geef ik maatschappijleer, geschiedenis, gymles, ik kook met de leerlingen, maar ik ga ook mee naar de rechtszaal of draai een vakantieprogramma in elkaar. Die manier van werken past goed bij hoe ik ben. Ik ben een generalist.” Toch zijn het vooral de leerlingen die hem motiveren. “Soms denk ik, ik wou dat ze allemaal ziek waren, maar dan zijn ze er een uurtje en denk ik toch weer: te gek dat ze er zijn. Een godswonder ook, als je hun dossiers leest.”

“Hier bij School2Care hebben we een werkplek waar we onszelf en onze talenten kunnen blijven ontwikkelen,” zegt Esme. “We krijgen hier veel kansen om te doen wat we graag willen. Onze manager ziet ons daarin en geeft die ruimte. Jij vindt dat leuk, ga dat doen! zegt ze dan. We zijn een team, we accepteren elkaar met al onze eigenheden en eigenaardigheden. We doen het voor de kinderen hier en we doen het samen, dat weten we allemaal.”

“Ik ben niet op de aarde gezet om mijn eigen feestje te bouwen,” zegt ze ook. “Ik heb mijn talenten gekregen om die in te zetten voor anderen, voor de gemeenschap. Als je kunt lesgeven, orde kunt houden en verbinden, is er geen mooier beroep dan coach.”

Ashley

17 jaar. 15 jaar toen zij naar School2Care kwam. Een half jaar op School2Care gebleven | Eerst Rogier als coach, later Eva.

Was het lang geleden dat je hier voor het laatst was? 'Nee, ik kom hier nog best vaak.

Voor gesprekken met Eva en gewoon om te groeten. Nu heb ik niet veel tijd, ik ben net op ROC Top begonnen, maar als ik kan ga ik even langs. Sinds ik hierheen ben gestuurd gaat het alleen maar beter.'

Waarom was je naar School2Care gestuurd? 'Eerst zat ik op het OSB, dat ging niet zo goed. Ik was niet echt mezelf. Ik had naaktfoto's naar iemand gestuurd. Ik kon geen nee zeggen tegen jongens, altijd ja zeggen, dat soort dingen.'

Hoe heb je daar op School2Care aan gewerkt? 'We gingen heel veel praten en werken aan onzekerheid. Dat was eigenlijk waar het bij mij allemaal aan lag.'

Wist je dat al toen je op School2Care kwam? 'Nee, dat wist ik toen nog niet. Ik dacht: "Dit ben ik, dit kan ik niet." Maar blijkbaar kan ik dat gewoon wel. De meeste kinderen zien dat niet, dat ze onzeker zijn.'

Weet je nog wat het grootste verschil was tussen Rogier en Eva? 'Nou, ik had eerst Rogier en hij was heel makkelijk. In het begin toen ik hier kwam, was ik echt heel onzeker en voelde ik me vaak niet goed en wilde ik naar huis. Rogier zei dan: "Is goed, maar dan moet je morgen wel langer blijven." Toen ik Eva kreeg, dacht ik: "O nee! Niet Eva!"

Waarom dacht je dat? 'Toen ik haar niet kende deed ze zo streng. Maar ze is echt heel aardig en ze wil je graag helpen. En ze luistert niet alleen naar je, maar ze werkt er ook aan.'

Was dat strenge denk je beter voor je? 'Ja.'

Lijkt Eva op je moeder? 'Nee, totaal niet. Eva is beter. Toen ik op School2Care kwam had ik heel veel ruzie met mijn moeder. Rogier kwam twee keer per week praten met mijn moeder en mij en soms ook met mijn broers erbij. Om te kijken of zij ervan wisten en wat zij ervan vonden.'

Was dat voor het eerst dat je hierover met je moeder praatte? 'Nee, we hadden ook een maatschappelijk werkster, maar daar had ik niet zoveel aan. Die dacht: "Ik luister naar je moeder en niet naar jou".'

En hielpen de gesprekken? 'Ja, van Rogier had ik geleerd dat ik als ik voel dat ik boos word, naar mijn kamer moet gaan en later terug komen. Maar nu hoeft dat bijna niet meer. Ik ben echt rustig nu, als mijn moeder in discussie wil, laat ik het lekker gaan.'

En wat is het belangrijkste dat Eva je heeft geleerd? 'Dat ik nee moet zeggen als ik iets niet wil. Dat is echt wat ik aan haar heb gehad. We gingen vaak een rondje lopen en praten. Niemand om ons heen. Alleen Eva en ik, in de buitenlucht en praten. Doordat ik hier zat, gaat alles nu beter.' ■

Angelo

14 jaar. Half jaar bij School2Care | Coach: Richard

Wat vind je van Richard? 'Een chille man. Leuk. Gezellig. Vooral grappig.

En ik kon hem direct vertrouwen.'

Hoe wist je dat? 'Ik heb dingen tegen hem gezegd die ik daarna niet van anderen terug heb gehoord.'

Over wat voor dingen hebben jullie het? 'Van alles. Hoe het thuis gaat.

Hoe het op school gaat. Ik kan alles met hem bespreken. We Appen ook best wel vaak.

Ook 's avonds. Meestal App ik hem over serieuze dingen en wordt het later grappig.'

Wat is er anders aan School2Care vergeleken met andere scholen? 'Hier is het losser.

Mensen hebben meer humor. Op andere scholen zijn meesters gericht op meester zijn.

Hier een beetje op alles. Leraren zijn altijd vrolijk, nooit chagrijnig. Je kan ook sneller

met ze praten als je ze nodig hebt. Op andere scholen zeggen leraren: "Kom maar na

school, ik heb les." Hier is altijd wel tijd.'

Waarom is dat belangrijk? 'Als me wat dwars zit kan ik me minder concentreren.

Als ik met Richard heb gepraat, gaat school ook beter.'

Wat is het belangrijkste dat je van Richard hebt geleerd? 'Dat ik rustig moet blijven.

Als er iets gebeurt, dat ik niet gelijk in paniek raak. Niet direct slaan. Hij zegt altijd

wat de gevolgen zijn.'

Hoe doe je dat nu, rustig blijven? 'Eerst denken aan wat de gevolgen zijn. Tot tien tellen.

Kijken of er andere oplossingen zijn. Dat soort dingen. Dat helpt soms.'

Zijn er dingen die je niet goed vindt aan School2Care? 'Die tijden ga ik niet missen.

De dagen zijn wel te lang. Maar je went eraan. Als vrienden vragen tot hoe laat ik

school heb, lachen ze. Volgend jaar ga ik naar het Hogelant in Noord, naar de 3e.

Daar ben ik soms om tien over twee klaar. Dan lijkt het misschien alsof ik voor niks

ben gekomen.'

Ben je in een half jaar School2Care veranderd? 'Ja, ik ben sowieso anders, vooral met

gedrag. Ik weet hoe ik meer respect kan tonen. Direct als je binnenkomt een hand

geven, goeiemorgen zeggen, iemand aankijken.'

Waarom is respect tonen belangrijk? 'Dan krijg je het ook terug.'

Wat zou je Richard willen vragen? 'Of hij zijn hele leven hier wil blijven. Ik denk niet

dat het een persoon is die heel lang op een plek is.'

Wat voor werk wil je later zelf doen? 'Tets bij een arrestatieteam of bij defensie.

Iets belangrijks.'

Welke tip heb je voor Richard? 'Dat hij niet moet stoppen met meester zijn.' ■

Abderazak

18 jaar. Bijna 15 toen hij naar School2Care kwam. Een jaar op School2Care geleven | Aziz als coach

Wat was je eerste indruk van School2Care? 'Het leek me best wel chill!

Ik zag een X-box, tv, pooltafel...'

Je dacht: "Hier ga ik me wel vermaken?" 'Ik heb me wel vermaakt ja! Ik heb me alleen geïrriteerd aan de tijden. Acht uur 's ochtends tot acht uur 's avonds is pittig man.

Maar ik was nog klein, dan heb je geen plannen 's avonds, dus dat was niet zo erg.'

Waarom kwam je op School2Care? 'Ik was weggestuurd van mijn vorige school. Tot de dag van vandaag wil ik verhaal halen daar. Ik heb er twee maanden gezeten, haalde goede cijfers. Mijn gedrag was redelijk, maar niet slecht. Het was op mij gemunt.'

Wat zei je coach daar toen van? 'Met Aziz had ik gelijk een goede klik. Hij is zelf ook een probleemjongere geweest. Of nee, geen probleemjongen, een jongen van de straat. Hij zei: "Het is gebeurd, je zit hier nu, als je je best doet kun je na een paar maanden weg." Daar ging toch iets mis. Een jaartje later zat ik er nog steeds.'

Hoe kwam dat denk je? 'Aan de ene kant ging het goed en aan de andere kant niet goed. Ik ben een drukke jongen die van aandacht houdt. Af en toe te veel aandacht. Toen ik hier kwam was ik echt zo klein en rond en dik. Ik had altijd een weerwoord. Altijd in discussie gaan. Zelfs wanneer ik stil was, was ik druk.'

En wat ging wel goed? 'Ik deed altijd mee. Was zelden te laat. En ik kan altijd wel positief blijven. Toen de X-box was gestolen heb ik vergoeding voor een nieuwe tv aangevraagd en ben ik samen met Aziz naar de Mediamarkt gegaan om een nieuwe te kopen. Ik dacht dus wel altijd mee op school. Ik heb een goede plek achtergelaten. En telkens als er iets is, vragen ze mij om op het podium te komen staan.'

Wat vertel je dan? 'Wie ik ben, wat ik heb gedaan, wat ik goed vond op School2Care, wat ik heb geleerd.'

Wat heb je hier geleerd? 'Mijn communicatie is wel verbeterd. Ik ben geduldiger. Ik kan helder nadenken. Komt ook door Aziz, ik zie hem als een broerfiguur. We zien elkaar nog steeds, hij komt ook bij me thuis. Hij kent mijn moeder, broers, mijn zusje. Aziz heeft wel een plekje in mijn hart.'

Was dat gelijk? 'Natuurlijk niet gelijk! Eerst hadden we wel veel discussie. Sterker nog, ik heb hem een keer uitgescholden! Ik was boos, ik weet niet meer waarom. Qua voetballen kunnen we het trouwens ook goed vinden.'

En hoe vond je de andere docenten? 'Ik heb op heel veel scholen gezeten en heel veel juffen en meesters gezien, maar dit zijn echt topdocenten! Ik hou echt van hun. Aziz, Bouke, Richard, Martijn, echt een leuke tijd met hen gehad. Zij begrijpen mij, voelen mij. Ondanks dat ze meester zijn, begrijpen ze mij. Af en toe ga ik te ver en zeggen ze "Appie, kom op!" Maar ze staan altijd voor me klaar. Ook privé. Als we elkaar op straat zien, geven ze me een knuffel.'

Moest je daar aan wennen? 'Nee, ik ben een jongen van de straat en krijg liefde van mijn broers enzo. Ik vond het niet raar, ik vond het juist bijzonder.'

Lijkt Aziz op je eigen broers? 'Nee, daar is ie te lelijk voor! Haha!

Qua gedrag of qua uiterlijk?'

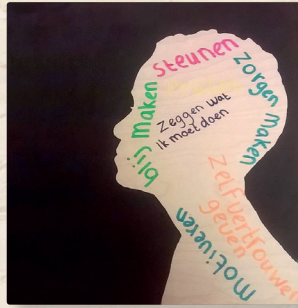
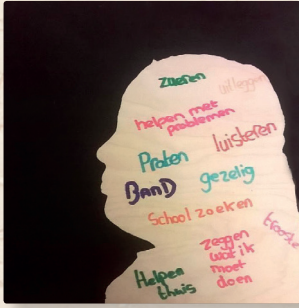
Gedrag. 'Nee, hij lijkt niet op ze. Hij is veel verstandiger. Aziz heeft alles wel op een rijtje.

Hij is veel slimmer. Islamitisch gezien staat hij ook sterker in zijn schoenen, vanuit daar geeft hij ook adviezen aan mij. Hoe meer adviezen, hoe schoner de ziel. Ik heb hem nooit boos gezien eigenlijk! Ja chagrijnig of geïrriteerd, maar hij heeft altijd een glimlach op zijn gezicht. Alle coaches. Ze kunnen goed met stress omgaan. En ze hebben een hart voor jongeren met problemen. Ik wil later ook die richting op gaan.'

Wil je ook docent worden? 'Niet zomaar een leraar voor de klas. Maar zoals hier zie ik wel voor me. Ik doe nu ROC Top, Sport, Beweging en Dienstverlening. Op School2Care ben ik ook veel afgevallen. Hier sportte ik iedere dag. Misschien kan ik later nog HBO doen. Volgens mij heb je wel HBO nodig voor zoiets.'

Tot slot, is er nog iets waar je Aziz voor zou willen bedanken? 'Voor dat hij er altijd voor mij was. Voor dat hij zowel een broer als meesterfiguur was. Daar ben ik hem heel dankbaar voor.' ■

Colofon

Interviews en teksten: Evelien Vos en Karin Schaafsma (DSP-groep) en 'Wrap around onderwijs' Janet Schut (Altra/School2Care), m.m.v. Sanne Pronk (praktijkonderzoeker Altra)

Redactie: Karin Schaafsma

Concept ontwerp en beeld: Greetje de Graaff

Vormgeving: Anna-Christina de Wit

Fotografie: Moon Jansen

Oktober 2016